

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K. Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:

**Dr. VARGA LAJOS.**

Felelős szerkesztő:

**SZATHMÁRY ZOLTÁN.**

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

**A választási reform.**

(—y.) Ez év tavassza súlyos feladatot hoz az országgyűlés elé. Wekerle is, Kossuth Ferenc is kijelentették, hogy még ez év tavaszán a képviselőház elé kerül a választási reformról szóló törvényjavaslat.

E javaslat üdvöt, de kárhozzát is hozhat az országra. Üdvöt, ha azzal a nemzeti érzéstől áthatott gondossággal lesz megteremtve, — hogy jövőre is első sorban a magyar faj számára biztosítsa az uralmat. Kárhozzát pedig, ha az ország ellenségeit, a magyar faj rovására tulsúlyba engedjük jutni.

Hej! pedig de sok ellensége van ez országnak. Nem elég, hogy folytonos harcot kell vívunk Ausztriával, mely valósággal gyarmatának tekintí ez országot. Ha rajta állna, utolsó falat kenyérig zsákmányolna ki. Minden erőnkre szükség van, hogy igazságtalan önzésének és határnélküli kapzsiságának gátat tudjunk vetni. E küzdelemünk mellett, saját földünkön is sokat hordunk a hozza ellenségeiből.

Beszéljünk-e a horvátokról? Hiszen csak most adták tanujelét, hogy mily nagy mérvben ellenségei a magyarnak és hogy mily nagyfoku hálátlansággal viseltetnek a magyar nemzettel szemben.

Vagy említsük-e a hazánkban élő oláhokat, szerbeket, szlávokat? Ezek valóságos szervezett aknamunkát folytatnak ellenünk és egyik legnagyobb akadályát képezik, hogy a magyar nemzeti állam teljesen kiépülhessen.

Vagy tegyük szavá a nemzetközi működését? Kigunyolói minden hazafias érzésnek és leghüségesebb cinkosai a régi darabont-rendszernek.

Ennyi ellenség között kétszeres éberséggel kell őrködnünk alkotmányunk és nemzeti létünk felett. Mit érünk azzal, ha alkotmányunkat körülsáncoljuk kívülről jövő támadások ellenében: de közöttünk élő ellenségeinknek szabad utat engedünk, hogy alkotmányunk sáncái közé betolakodjanak és ott a magyar nemzeti érdek rovására tulsúlyba jussanak.

Ezért kell féltő gondos kézzel készíteni elő a választási reformot. A legkisebb hiba is nagyon megboszulhatja magát. Terjesszük ki a választói jogot a nép minél szélesebb rétegeire, de ez ne jelentse azt, hogy az ország belső ellenségei alkotmányunk sáncái közé szabadon tódulhassanak és ott aztán szabadjára garázdálkodhassanak.

Ne engedjük magunkat terrorizáltatni a nemzetközi sajtó által. Hiszen ez már is jajveszékél és a szent liberálizmus nevében követeli, hogy a választási reformnál ne tegyünk semmi különbséget. Törődik is az a haza ellenségeivel és azok által keletkezhető nemzeti szerencsétlenségekkel: csak az ők hatalmuk és befolyásuk izmosodják minél inkább.

Széll Kálmán mondta, hogy az általános választói jog: sötétbe való ugrás.

E „sötétbe való ugrás“ veszélyes homályát csupán az oszlathatja szét, ha a választási reformnál törvénnyel biztosítjuk a magyar faj uralmát és törvénnyel korlátoz-

**Abbandonata.**

A „Debreczen“ számára írta: *Gál Zoltán.*

Öt éve már, hogy állmodom felőled  
Madonna-arcu édes angyalom,  
Öt éve már, hogy elröpült szivemből  
Tehozzád írott első kis dalom.

Öt éve már, hogy hozzám a te arcod  
Naponta százszor el-ellátogat,  
Öt éve szövöm-szövegetem rólad  
Hangtalanul a legszebb álmokat.

De mind, amennyi éma vágy meg ábránd  
Ma még szivemben elpihelve ül,  
A pillanat kell csak s egy osodabüvös,  
Egy fenséges akkorddá egyesül.

... A festő játszik így az esetével,  
Midőn lelkét nagy eszme hatja át,  
És ő sóvárgó áhitattal várja  
Az ihletődes szent pillanatát.

**Itt a farsang.**

— A „Debreczen“ eredeti tárcája. —

Itt a farsang, kinek van kedve mulatni?  
A divatüzletek kirakataiban pompázik a habos bábiruha, oly könnyű, hogy szinte elrepul, de akad-e vevője? Pangás az üzletben,

panasz minden sikon, rossz kedv minden szivben, a farsangi naptár épp oly szegény, mint maga a társadalom.

A nagy bálóknak ugyszólván lejárt az ideje, immel ámmal, rosszkedvűen, buzgalom és hit nélkül tognak ma már a rendezeshez.

Kicsi dolognak látszik, de vajjon valóban kicsi dolog-e? A farsang a társadalmi optimizmusnak a kifejezője, ha ez a nívó is hanyatlík, miben lásuk a megnyugvást, az élethez való bizalmat?

A jókedv épp oly fontos eleme az életnek, mint akármely más. Sőt minél nyomottabb az élet, annál nagyobb szüksége van az embereknek egy-egy felrészítő mulatságra, mert a pernyi örömeik megvan az a tulajdonsága, hogy hetek, hónapok szomorúságáért kárpótol.

Szegények vagyunk, takarékoskodni kell, a farsangi mulatság pedig nagyon drága a családoknak.

Ez adja okát, hogy miért nem bálóznak az emberek, de nem adja okát annak, hogy miért nincs kedvük bálózni.

Már csak az egészen fiatal leánynak marad meg a báli éjszaka illúziója, de ő is fáradtan, megtépve hozza haza. Társas mulatságainknak megvan az a sajátos vonása, hogy nem folynak le valamely csöpp keserűség hátrabagása nélkül.

Aki szórakozni megy, szeretné otthon hagyni minden baját, keserűségét. S ime, a

bálterembe lépve, ott találja kiöltözködve, frakkban és gazeban ugyanazt a visszás társadalmi képet, melyet a hétköznapi kabattal le akart vetni. Ha maga is nem exúziv, kényelmetlenül éri a társadalmi eltogulást. Nem idegenek, vagy ismerősök vannak együtt, hanem ellenségek.

Ak a kicsi, ak a nagyarányu mulatság, már a szervezkedésekor is megérik az osztály- és a felekezeti elzárkozottság. Nem a társadalom mulat, hanem a társadalom ellenzi.

A farsangi naptár mutatja meg igazán, hogy hogyan bomlik föl a társadalom osztályokra. Képzeltető ilyen viszonyok között igazi feszültség, valódi jóérzés?

A közös bajok nem nozzák közelebb az embereket, sőt mintha még jobban kiélesítenek az ellenteteket. Meg vagy hiva, elvisszed családodat. Utón utfelel abban a veszedelenben forogsz, hogy bántódás, lenézés, mellőzés éri őket. Nem kell, hogy te légy a legutolsó, elég, ha nem vagy a legelőkelőbb a társaságban. Rang, felekezet és vagyion szerint taksálnak, mielőtt közelebb eresztenek.

Az első rangosztály lenézi a másodikát, a lateiner lázasan kerülí a lateinert, aztán jön a felekezeti ellentét, aztán megszólat a foglalkozási góg és a vége: közös visszavonás, melyből nem marad meg, csak a legszűkebb klikknek összetartozása. Még az sem benső és igaz. Minderre pedig van több-

**Köszén!**

házhoz szállítva porosz darabos és kocka szén 5 korona, salgótarjáni darabos szén 4 kor.; megrendelhető **Klár Andor**

◀ **DEBRECZEN,** ▶  
Miklós-utca 23. sz. Telefon 435. Rak-tár a Hatvan utcai tűzifarak táiban a pesti soron. A megrendelést legegyszerűbb telefonon feladni. 1240

zuk a nemzet belső ellenségeinek a hatalomhoz való közeledését.

Mi bizunk a Wekerle-kormányban, hogy a választási reformnál meg fogja találni azt az utat, mely nem kerékkötője, hanem hathatós előmozdítója lesz a magyar nemzeti állam teljes kiépítésének.

## Debrecen város a múlt hóban.

### A közigazgatási bizottság ülése.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután népes ülést tartott, amelyen a bizottsági tagok úgyszólván teljes számban megjelentek. Az ülésen a szakreferensek terjesztették elő december hónapról szóló jelentéseiket.

A jelentések közül említést érdemel a főorvosé, aki jelentése során előterjesztette, hogy a helybeli kávéházak, vendéglők, italmérések hatósági vizsgálata alkalmával, sok helyen tisztatlanságot, szabálytalanságot tapasztaltak, amely dolgok miatt a kínagást elkövetett egyéneket megbüntették.

Ugyancsak a főorvosi jelentésnek volt egy szomorú pontja, az nevezetesen, amely a halálozások okairól számolt be. A statisztikai adatok szerint Debrecenben a múlt hónapban gümőkórban 20 egyén halt meg, ami 1162 százaléknak felel meg. Ezek a számok a legjellemzőbb mértéke Debrecen szomorú közegészségi állapotainak.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Jelen voltak Weszprémy Zoltán főispán elnöke alatt Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, Faust Elek p. ü. igazgató, Latinovics Mihály főmérnök, Juhász Ignác, Tüdös János dr., Csanak János, Riekl Antal, Márton Imre, Szatmári Kálmán országgy. képviselő, dr. Fejér Ferenc, dr. Balkányi Miklós, Király Gyula, Bészler Károly, dr. Magoss György tiszti főügyész, dr. Tüdös Kálmán tiszti főorvos, Körner Adolf, Szabó Kálmán, Somogyi Pál, dr. Kocsár Gábor, Aczel Géza főmérnök.

féle plauzibilis ok és ürügy. Minden fajta korlátoltságnak megvan a maga elvi határa.

Pedig a farsangnak, különösen a vidéken megvolna az a társadalmi missziója, hogy közelebb hozza az embereket, fejlessze az összetartozás érzetét. Az illő ismerkedéseknek a farsang hanyatlásával hanyatlak a házasodási kedv is.

A fiatal emberek nagyon is érzik az élet súlyát és szkepticizmusuk ott teszi őket óvatossá, ahol elhatározásuk társadalmi érdekűvé válik.

Marad a jótékonyosság. Amikor az emberek azt mondják: ne nézd, hogy gyönyörűség-d lesz-e, csak azt, hogy adni kell a szegényeknek.

De a középosztályra egymagában hárul az egész jótékonyosság s a jó ékony mu. atságokon is neki kellene táncolnia.

Járulékos bajnak látszik ez, de nézetünk szerint igen komoly oka van. Ott lapang mögötte a társadalom minden mizeriája. A szegénység, melyet mindenki rejteget, itt fakad ki a maga egész szomorúságában, az urhatnomság, mely annyira urakodik rajtuk, itt mond esődöt anélkül, hogy megjavulna.

És nem lehet ezen segíteni? A pesszimizmus a társadalomnak épp úgy a lelki szegénysége, mint a nyomorúság a testé.

### Közegészségi viszonyok.

Tüdös Kálmán dr. városi főorvos a következő jelentést terjesztette elő:

A közegészségügyi viszonyok december hóban általában hasonlóak voltak a november havihoz. A megbetegedések főképpen a légzőszervek huru os es lobos bántalmaiból állottak. Ezek mellett influenza és kanvaró — nagyobb számban, vörheny, bőrhurut pedig szórványosan fordultak elő. Hasi hagymaz 6 esetben volt, melyek közül 3 halállal végződött.

A kerületi orvosok egy-egy általános és számos részleges piacvizsgálatot tartottak, megvizsgálták továbbá az összes vendéglőket, kávéházakat, korszmákat és italméréseket és több helyen szabálytalanságot, tisztatlanságot, sőt kihagást is észleltek.

A köztisztviselés a nedves időjárás következtében igen hiányos volt. Az utcákat sok helyen feneke len sar vagy víz borította, ami kőben csatornázatlan és kövezetlen utcákon másképp nem is lehet.

Nevezetesebb egészségügyi mozzanatot volt a Varga-utcai kath. elemi iskola és a Csap-utca 9. számú ref. iskola egyidőre való bezárasa, az előbbi a tanító családjában előfordult vörheny, utóbbinál a tanítónő ronszoló toroklob betegsége miatt.

A szülei évek száma a következő: ref. 87 fiú, 109 leány, róm. kath. 13 fiú, 20 leány, g. kath. 2 fiú, 5 leány, g. kel. 1 fiú, ag. ev. 3 fiú, 3 leány, izraelita 6 fiú, 7 leány, összesen 112 fiú- és 144 leány-gyermek született. Ezzel szemben a halálozások száma 84 férfi és 88 nő, összesen 172. Így a születési arányszám 384, a halálozási arányszám 258, a szaporodási arányszám pedig 126 százalék. Továbbra is született volt 35, vagyis 1376 száz. Házasságra lépett 74 pár és pedig tisztán ref. válása 42, r. kath. 1, izr. 8, baptista 2, vegyes 20.

A halálozások közül nevezetesebbek a gümőkór 20 esetében, az összes halálozások 1162 százaléka, a gümőkór csecsemőknel 19 esetben, vagyis 1104 százalék.

A mentőegyesületnek volt 36 nappali, 12 éjjeli esete.

A kórházban ápoltak 568 beteget, kibocsátottak 280-at, meghalt 10, januárra maradt 278 beteg.

### Az adóprás.

December hóban egyenes adóban befolyt 127 201 K, hadmentességi díjban 489, bélyegjövőkben 151,837 K, jogilletékben 47,892 K, díjjövőkben 1701, dohányjövőkben 173 739 K, határvámjövőkben 16 992 K, fogyasztási és italadóba 25,010 korona.

A pénzügyigazgató fizetési halaszást saját hatáskörében 4, a pénzügyminisztérium felhatalmazása folytán 28 esetben engedélyezett.

A pénzügyigazgató a város adópénztárát december havában megrovanosolta és a pénztárt rendben találta.

### Polgármesteri jelentés.

A rendőrség letartóztatott 234 egyént, ezek közül rendőrileg megbüntett 227 egyént, a kir. ügyészségnek átadott 8 egyént. Eltoloncoltak 37 egyént, kiutasítottak 18 egyént.

A rendőrfőkapitányság 28 iparengedélyt adott ki, amelyekért 340 koronát vett be és juttatott a házipénztárba ipariskolai célokra. Kiadott továbbá 89 db. munkakönyvet.

A katonai létsám volt a közös hadseregpolitikát és honvédeket egybevéve 2125 ember, 1034 ló.

A községi bíróság ügyforgalma 472 darab volt december hóban.

### Tanügy.

Csánky tanfelügyelő jelenti, hogy a két új tanyai iskola tanítói állásait a hirdetés pályázat lejárt. A beérkezett kérvényeket a tanyai iskolai gondnokokhoz beterjesztette, majd azokat a bizottság kívánságaival együtt a kultuszminiszterhez beterjeszti.

Jelenti egyúttal, hogy a miniszter

Vántsa György, az iparos tanácskölai Otthon vezetőjének 200 korona tiszteletdíjat utalt ki.

A tanyai iskolákban a tanulók száma a következő: a helybeli iskolában 74 mindennapi, 29 ismétlő, az obhatteleknázi iskolákban 68 mindennapi és 14 ismétlő, a halapiba 55 mindennapi, 21 ismétlő, az ondóiba 87 mindennapi tanköteles járt a múlt hónapban. Az iskolalátogatás kielégítő volt. Az országos tanítói árvaházban 89 fiú és 82 leány összesen 171 árva van, kiknek egészségi állapota jó volt.

A közigazgatási bizottság ezután több felebbezési ügyet intézett el. Az ülés délután 7 órakor ért véget.

## Városháza és vármegye.

**Megakadályozott városi fahordások.** A város erdeiben a levágott fák hordása most van folyamatban. A város határaitban lévő kaszálók birtokosai azonban nem akarják megengedni, hogy a fát kaszáló birtokokon keresztül hordják, amiért Török Gábor főerdész jelentést tett a tanácsnak. A városi tanács tegnapi ülésén utasította a főerdészt, hogy a fahordást megakadályozó gazdak ellen tevényt feljelentést, mivel a fahordás joga a város számára be van kezeleze.

**Jóváhagyott városi adományozók.** Megirtuk volt annak idején, hogy a városi közgyűlés a városi zenekar részére 8000, a polgári iskolának 1500, az Arpad-szobor javára 1000 koronát szavazott meg. A belügyminiszter tegnap érkezett leiratában jóváhagyta ezen közgyűlési határozatokat.

**Városi épületek tatarozása.** Kertész Imrének a várostól béreit földjén az istálló épületek és melléképületek nagyon megrongálódtak, úgy, hogy szükségessé vált azok tatarozása. A tanács tegnapi ülésén 6550 koronát szavazott meg a tatarozás költségeire.

**Vármegyei közigazgatási bizottság ülése.** H júnavármegyei közigazgatási bizottsága e hó 13-án tartja meg közigazgatási bizottsági ülését.

**Elismerés a városi múzeumnak.** Zemayer Villibard a néprajzi múzeumok főfelügyelője tegnap megtekintette a városi múzeumot s megelégedését és elismerését fejezte ki, amiért a múzeum oly szépen gyarapodik.

## Presbyteri gyűlés.

### A bizottságok megalakítása.

### Ellenségeskedő tanítók.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap délelőtt tartotta a debreceni református egyház presbyteri gyűlést.

Jóval tíz óra után nyitotta meg a presbyteri gyűlést Simonffy Imre királyi tanácsos, főgondnok, üdvözlően a szép számmal megjelent gyülestagokat. Egyházi elnök Kiss Albert volt.

A múlt presbyteri gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítés után Kiss Albert lelkészelnök jelentette, hogy az 1907. évi december 21-iki presbyterválasztás ellen felebbezést nem adtak be s így az újonnan megválasztott presbteryeket igazolták és a választást megerősítették. Majd az új presbteryek esküt tettek, mely után Somogyi Pál főjegyző eladarról tett jelentést, hogy az egyházi

Elsőrendű

salon petroleum

Telefon 566. sz.

fűst és szagmentes a legolcsóbban

NEUMANN GYULA festék- és petroleum nagykereskedésén kapható

Debreczen, Hatvan-utca 5. szám alatt.

tisztviselőket újabb hat évre megválasztották, még pedig teljességgel ugyanazokat, akik voltak. A presbyteri gyűlés ezt tudomásul vette.

#### A bizottságok ujjaalakítása.

Élénk vitát idézett elő a bizottságok kiegészítésének, illetőleg újraalakításának kérdése. Egy héttel ezelőtt tartott presbyteri gyűlésen jött felszínre ez a kérdés, amikor is a presbyterium kimondta, hogy az új presbyteriumot tartja illetékesnek a bizottságoknak a maga kebeléből való megalakítását.

Kiss Albert lelkészelnök felvette a presbyteriumhoz a kérdést, hogy hogyan óhaja ezt a bizottságok szervezését véghezvinni, úgy, hogy a vagy elhalálozás, vagy kimaradás folytán megürült bizottsági helyekre választ új tagokat, vagy pedig váasz útján teljesen ujjaalakítja a bizottságot.

Juhász Ignác szolt először a kérdéshez. Szerinte nincs semmi jogalap arra nézve, hogy kiegészítés által szerveztessenek a bizottságok, ellenben nemcsak a régi, hanem az új egyházi törvények is háározottan odautalnak, hogy előkészítő bizottság útján teljesen új választás alapján alakítsák meg a bizottságokat.

Ugyanígyen értelemben szólaltak fel Márton Imre dr., K. Totó Kálmán.

Ere vonatkozó határozathozatal előtt Somogyi Pál főjegyző felvilágosításul jeentette, hogy az új választandó 20 bizottság közül az iskolaszeket egész más alapon kell szervezni, mint a többieket, mivel az új egyházi törvény 6. t. c. 47. §-a szerint ez a bizottság csak 3 évre váaszhat meg és azonban tagjai száma 5-20 közt válakozhatik, úgy, hogy 5 nél kevesebb és 20-nál több nem lehet.

Somogyi Pál szerint ez a 20 tag csak a presbyteriumra vonatkozik, nincenek beleszámítva a városi tagok, tehát a presbyteriumból 20-at kell választani.

Dr. Kola János ellene szolt az előadói indítványnak, Márton Imre és K. Totó Kálmán pedig mellette, mely után a presbyterium egyhangulag elfogadta Somogyi indítványát.

A választási előkészítő bizottságra megválasztották a következő presbitereket: K. Totó Kálmán, Dicsőfi József, Szele György, Márton Imre, Márton Kálmán, Keeskes János, Varjassy Imre, Sinka Sándor, Juhász Ignác, Jeney Miklós, Orosz Istvan.

#### A vandorlelkészi állások.

Az iskolaszék a tanyákon lakó református hívek és iskolaköteles gyermekek oszeírása, vallásos oktatások végett vandorlelkészi állások szervezése tárgyában árt a presbyteriumhoz, amely úgy határozott efelől, hogy a parochiális körök szervező bizottságát keresik meg az iránt, hogy tegyen javaslatot a vandorlelkészi állások szervezésére, hogy a anyai református vallásu lakók is részesüljenek időnkint vallásosoktatásban és isentiszteletben.

#### Ellenségeskedő tanítók.

Zong János tanító panaszt adott be az iskoláséchez, hogy egyik tanító, tanító társával egy öt Zongot bojkottálni akaró ívet íratott alá amiatt, mert ő az iskolaszék intézkedéseit állítólag nem respektálta volna.

A presbyterium sajnálattal és megdöbbenéssel vette tudomásul az ellenségeskedő tanítók csunya hangú kérvényeit s azokat jogi véleményezés végett az egyházi ügyésznek kiadni rendelte, egyben elhatározta, hogy a szokatlan és sajnós controversia elintézése végett az ügyet egész terjedelmében felterjeszti az egyházmegyei bírósághoz.

Majd ki-ebb kérvény ügyeket letárgyalva, lakbár és más illetményeket kiutalva, Simonffy Imre elnök déli 1 órakor bezárta a presbyteri gyűlést.

## Irodalom.

(A Mesterleány Regénye. A karcsonyi könyvpiacon jelent meg Poresalmy Gyula hajdubószörményi írónak negyedik könyve: „A Mesterleány Regénye”. Az előfizetők nagy tetszéssel fogadták, ugyszin-

tén a kritika is. Legközelebb a Franklin Társulat könyvbírálóbizottsága mondott fellette kritikát, mely bizottság hírneves kritikusokból áll. A bizottság gondos átnézés után igen jó, népszerű tárgy munkának találta „A Mesterleány Regényét.”

## Mozgalom a kertségekben.

### Gyűlés a Csapókertben.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Mint értesülünk, mélyen ekeserítette a Csapó- és Homokkerti lakosságot az egyházkerületnek azon intézkedése, amelynél fogva az emi ett kertekben a temetéseknek diakok nem szerepelhetnek, csak akkor, ha a halottat a temetői hullaházból temetik. Vasárnap gyűlést is tartott a két kertnek lakossága, mely az ügynek fontosságához méltó higgadt komolysággal folyt le s mindkét helyen elhatározták, hogy memorandumban foglalják össze sérelmeiket és kívánalmait és hogy a memorandumot küldöttségi ez fogják átnyújtani az egyházkerület főszóndnokának gróf Degenfeld Józsefnek, kérvén, hogy azt a tavaszi egyházkerületi közgyűlésnek napirendjére kitűzesse és az újév első napjával fogantba lépett határozat megváltoztatásának reményében annak érvényben tartását már most felfüggeszse.

Nagy érdeklődéssel várják a kertek lakói az ügynek fejlődését, mely ha rájuk nézve kedvező megoldásban nem részesül, úgy lehet nagy hullamokat fog folverni. Az egyházkerület határozatát annál sérelmesebbnek találják, mert mindkét kertben imaház van és lelkészi szolgálat is állandóan teljesítetik.

Felvetjük a kérdést: nem volna-e célszerű — mint az falu helyen történt — az emi ett kertekben levő elemi fiúiskolák nagyobb növedékeit alkalmazni a temetések alkalmával való énekítésre?

## Aki halálra itéli magát.

### Egy földbirtokos öngyilkossága.

#### Az alkohol áldozata.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Köteteket irtak már össze arról, hogy milyen rombolást és pusztítást visz véghez az emberiség körében az alkohol. Rettenetes és megdöbbentő volna a statisztikája annak a veszedelemnek, annak az anyagi és erkölcsi romlásnak, amelyet az alkohol idéz elő. A legborzasztóbb bünöknek és betegségeknek az alkoholi szenvedély a szülőanyja s nem egy nagy tragédiának, végzetes sorsnak válik előidezőjévé ez a zsarnok és pusztító szenvedély.

Ugyszólván napról-napra nő, gyarapodik azoknak a jelző köveknek a száma, amelyek az alkohol rémitő pusztításait mutatják.

Fene József mikepércsi földbirtokosnak is az alkohol lett a gyilkosa. Fene József jómódu, családos ember volt, akinek házában a józanéletű, dolgos, szorgalmas emberek csendes boldogsága ütött tanyát és honolt addig, míg hatalmába nem kerítette egy fekete rém, az alkohol. Ettől kezdve aztán rabja lett az alkohol ivás szenvedélyének, amely kiölt lelkéből minden nemesebb emberi érzést s testét, szervezetét gyilkos mérgével lassanként rombolni kezdte.

Családi békéjük felbomlott, mert

az iszákos természetű ember valósággal átka lett a családjának.

Napi renden volt náluk a családi háboruság és szerencsétlen feleségének Kálváriává vált mellette az élet.

Végre is a testi és lelki gyötrellem, zsarnokoskodó szenvedélyének nyüge megütötték Fene Józseffel az életet. Józan óráiban megundorodott magától, de nem volt annyi akaratereje, hogy kibirta volna szakítani magát a fertőből a régi józan és dolgos életének. A szenvedélyét nem tudta legyőzni, ezt öngyilkosságra gondolt.

Vasárnap délután feleségét és három gyermekét vonatra ültette és beküldte őket Nagyváradra, miután érzékenyen elbucsuzott tőlük. Bucsut vett mikepércsi rokonaitól is, aztán hazament a lakásába és szobájának mestergerendájára felakasztotta magát.

Hétfőn reggel találtak rá holtan. Tegnap temették el nagy részvét mellett a szerencsétlen embert.

## Agyonforrázott gyermek.

### Forró vízbe esett.

#### A gondatlanság halottja.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Sok-sok gyermeket mentett meg már a halától, tartott meg az életnek az anyai szív végtelenül önfeláldozó szeretete, de talán még többnek okozta korai halálát a szülői gondatlanság. Azok alatt az apró fejfák alatt igen sok piciny halottja fekszik az anyai gondatlanságnak. A lapok szomorú krónikáinak majd mindennapos tárgyai azok a szívet elszorító kis tragédiák, amelyeknek áldozatai hol egy gyermekleányka, hol egy kis fiúcska, akikre nem ügyeltek eléggé a szülők.

A kis Balogh Sándor is szülői gondatlanságnak lett a halottja. A három éves fiúcska Balogh Gábor vámospércsi földművesnek volt a gyermeke. Hétfőn reggel történt vele a halálos szerencsétlenség.

A gyermek anyja ugyanis mosáshoz készült és egy nagy üstben vizet forrált a tűzhelyen. Mikor a viz felforrt, leemelte az üstöt a tűzhelyről és egy másikat tett oda fel. Ezután pedig kis időre kiment a konyhájából a fűkamrába, hogy egy kosár fát vigyen be a konyhába, ahol magára hagyta kis fiát. A gyermek az üst körül settenkedett s addig addig ugrándozott mellette, míg egyszer fejjel lefelé belebukott a forró vízbe, amelyben halálra forrázódott.

Mire az anyja visszatért a fával a konyhába, a gyermek összeégetett testtel, holtan feküdt a vízben.

A szerencsétlenségről jelentést tettek a hatóságnak, amely a gondatlan anya ellen megindította a vizsgálatot.

## Színház.

### MŰSOR:

Szerdán: Kis fészek bohózat „C” bérletben.

Csütörtökön: Vig özvegy operette „A” bérletben.

Pénteken: Ármány és szerelem szomorú játék „B” bérletben, Bakó László harmadik fellépte.

Szombaton: Vasgyáros dráma „C” bérletben, Bakó László utolsó fellépte.

Vasárnap délután: Lilli operette bérlet-szünetben.

Vasárnap este: Rang és mód színmű kis bérlet.

**Hamlet.**

Bakó László vendégszereplése.

A Hamlet-studiumoknak egész külön, hatalmas nemzetközi irodalmuk van. A színpadi írásművészetek mindmáig legnagyobb alkotójának egyetlen alakja sem foglalkoztatta talán olyan sürjén az artistikusan gondolkodó elméket, mint az oesmány emberi indulatok, bűnöktől, a korlátolt agyak kicsinyes silányságaitól lelke minden porcikájáig megundorodott Hamlet.

A legfenségebb Schakespear-hős félrebillent lelkiegyensúlyának, lelkivivódásainak abszolút művészi interpretálása minden hivatott és legkevésbé sem hivatott színész legkiválóbb becsvágyát képezte minden időben a művelt nemzetek alakítóművészeinek Schakespeare kora óta számított történetében.

Nálunk a régi nemes páthoszra alapított szavalóművészet nagyjai, kicsinyei épen, mint a mai természetesebb eszközöket kereső színművészet óriásai és aprajai egymásután és egymással vették és veszik fel a versenyt az abszolút Hamlet tökéletes értelmezése pálmájának elnyeréséért. De vajjon akad e olyan, bármilyen világlátott, művészlelkű ember, aki bizvást elmondhatná, hogy olyan tökéletes Hamletet látott valaha, amilyen tökéletes az írásművészet nézőpontjaiból ítélve ennek a háborgó lelkű királyfiak az alakja.

Voltak és vannak nagy művészek, akik egy-egy felvonásban, jelenetben felemelkednek az abszolút értékesség színvonaláig, csak azért, hogy egy-egy dialóg vagy monológ után a másik felvonásban lerontsák mindazt a hatást, amelyet előbb biztosítottak maguknak igen gyakran a művészi ihletettségnek egy máskor már meg nem ismétlődő pillanatában. Vannak viszont, akik mindvégig egyenletes alakításban az átlag-közönség értelmiségének lehetőleg megfelelőleg sablonos stílusban viszik színpadra Hamletet, természetesen azzal a közepszerűséggel, a mellyel Hamletet megértetni nem lehet.

Hétfőn Bakó László az ország első drámai színházának egyik legkiválóbb Hamletjét ismertette meg a debreceni közönséggel. Az ő Hamletje sem befejezetten tökéletes, de igen érdekes a alakítása jelentősen művészi. Önállósága, eredetisége egyenletesen vonul végig mindenik felvonáson, anélkül, hogy a lelki undor esendes rezignációjából volna valami alakításában. Hamletje fiatalosan szilaj, kétségbeesése exaltáltan szenvedelmes, még a lét kérdése felett való töprenkedései közben is. De éppen ez a művészi eredetiség, önállóság teszi értékessé alakítását. Felfogásának igazsága a második felvonásban egész végig győzedelmeskedett. Fölényes gunyja Poloniusszal, a korlátolt elme eme klaszikus prototípusával szemben, megvetése a Rosenkrautz és Gúdenstern alakjaiban megrögzített emberi felületességnek, hétköznapiaságnak, rajongó szeretete, mint vivódó lelkének legalább néhány pillanatra egyetlen üdítő forrása: a színművészet iránt, tökéletes művészi megnyilvánulás, melynek középpontjában a nagy monológnak a nagyon is indokolt öngyilkossági gondolatból folyó mesteri értelmezése áll.

A többi, e szezonban e szerepekben már méltatott szereplők közül feltétlen elismerésre méltó Szakács Andor király és Szabó Irma Ofeliája, Lukács Juliska királynéja. (Sz. Z.)

\* **Ember tragédiája.** Bakó László az Ember tragédiájában folytatta tegnap este vendégszereplését. Adámot játszotta gondos

tanulmányokra valló alakításban. Adámját a különböző alakokban egységes alapszínnel festette alá, de emellett igyekezett karakterisztikusan egyéníteni a külön korbelt hőseket anélkül, hogy ez az egységes felfogás rovására esett volna. Így igazán becses, művészi nyújtott, mint Kepler s még inkább, mint Danton. Évát Lukács Juliska játszotta sok művészettel. A többi szereplők az ismertek.

\* **Kis fészek.** Ma este a Vigszínház egyik nagyszerű darabja a Kis fészek kerül színre. A mulattató bohózat piroc színlepos darab, ami azt jelenti, hogy fiatal leányok ezuttal nem mehetnek a színházba. A bonózatban a vigjátéki személyzet első rangú erői vesznek részt.

\* **Bakó Lászlót a Nemzeti színház** művészt Somló igazgató, a Nemzeti színházban előforduló tömeges megbetegedések folytán hirtelen visszahívta Budapestre s így a szerdára hirdetett harmadik vendégfellépte elmarad péniekre, amikor eljárt az Arany és szerelem Ferdinandját. A vendégművész szombaton is fellép, hogy a Vasgyárosban bemutatassa ragyogó művészetét a C bérlőknek is. Tekintettel erre, az igazgatóság kénytelen volt a műsort megváltoztatni.

**VILLAMOS SZÍNHÁZ.**

**Az Uranus mai új műsora.** 1. Egy amerikai város látványosságai. 2. A bűvész király. 3. Balesetfogók kelepében. 4. Rabszolgáskor Amerikában. 5. Úk, a fényképező. 6. Lovagias asszony. 7. A poéta álma. Műso változás fentartva. Előadások kezdete 6, 7, 8 és 9 órakor. Helyárak mint rendszeren. Legközelebbi szenzációs újdonság „Esmeralda”.

**Az első gyermekelőadás ez évben.** Ma délután 3, 4 és 5 órai kezdettel, mindenkinek félhelyárakkal, pompás új műsorral nagy „Gyermek előadások” az Uranusban.

**Esmeralda** lesz az Uranus legközelebbi nagy drámai újdonsága, melyet már pénteken és szombaton bemutatnak.

**Jézus élete és halála.** Több oldalról kifejezett kérésnek engedve, az Uranus igazgatósága elhatározta, hogy a Jézus élete és halála című óriási sikerű, gyönyörű bibliai drámát, tekintettel, hogy vasárnap országos vásár is lesz és ez alkalommal a vidéki nagy közönség is megtekinthesse, vasárnap délelőtt 10-től kezdve 11-ig pompás új műsor. 11-12-ig Jézus élete és halála. 12-1-ig, 1-2-ig új műsor. Délután 2-3-ig Jézus élete és halála. 3-4-ig új műsor, 4-5-ig Jézus élete és halála. 5-6-ig új műsor, 6-7-ig Jézus élete és halála. 7-8-ig új műsor. 8-9-ig Jézus élete és halála. 9-10-ig, 10-11-ig új műsor kerül bemutatásra, rendes helyárakkal.

**Az evang. filléregylet kabareje.**

Farsangi beköszöntő.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni evangélikus filléregylet mulatságai regtől fogva híresek városunkban kedvességök és sikerült voltuk révén. A filléregylet mulatsága mindig egyik legvonzóbb estélye a farsangnak.

Most hogy Karneval herceg megjelent Debrecenben az evang. filléregylet is bejelentette a maga farsangi mulatságát egy igen sikerült farsangi beköszöntővel, amely hétfőn, délután folyt le a Bika dísztermében.

Szép, nagy közönség, ragyogó asszony- és leánysereg töltötte meg a termet, hogy az első számtól az utolsóig ki se fogyjon a tapsok áradatából. A műsor meg is érdemelte a közönség frappáns erővel megnyilatkozó elismerését, mert pontjai egytől-egyig megkapó szépek voltak.

A Magyarai testvérek pompás nyitánya után Materny Aranka egy bájos fiatal leány lépett a pódiumra, hogy elragadó kedvességgel elszavalja, leghelyesebben mondva el-

cesevezje Makai Emil poétikus szépségű Szerenád-ját.

Nagy sikerben volt része Sztéhló Bözsikének is, aki egy opera részletet játszott el zongorán, szép tehetséget csillogtatva meg.

Magyarai Kálmán néhány könyvet csaló, gyönyörű bus mag ar nótáját tapsolta meg ezután a közönség.

Majd egy poétikus kis játék következett, melynek címe Farsangi beköszöntő volt s mely Zivuska Andor költői tollát dicsérte.

A beköszöntő dialógot Rajczy Anna és Ligeti Lajos mondták el pompásan. Közben pedig nyolc bájos szép leány, Sztéhló Bözsike, Materny Aranka, Harsányi Jolánka, Biró Janka, Niházy Tilda, Harmath Teréz, Materny Iréne és Kiss Kari a pierette táncot lejtették el kecsesen, a közönség tapsaira kétszer is egymásután.

Sexty Emil kacagtató monológot mondott el az orról, majd Gyuresány Bela szerzett néhány kellemes percet a publikumnak, bűvészeti mutatványával. Ezzel véget is ért a sikerült, kedves kabaré előadás.

**Hirek.**

A „Debreczeni” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

**Vasuti szerencsétlenség Debrecenben.**

Agyongázolt vasuti munkás.

Halál tolatás közben.

— január 8.

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas szerencsétlenség történt vasárnap délelőtt a debreceni vasuti állomás közelében, ahol egy fiatal vasuti munkást halálra gázolt egy tolató kocsi.

A szerencsétlenül járt munkást Diószegi Istvánnak hívták. A tizenkilenc éves fiatalember mint vasuti munkás volt alkalmazva a szerencsétlenségét a véletlenség okozta.

Diószegi István a boldogfalvai kert mellett levő ugynevezett gurító tolató pályán se édközött egy teherkocsi tolatásánál, amelyet a 16,728-as számú mozdony tolt a fűdház felől. A katasztrófa úgy történt, hogy amint Diószegi a kocsi előtt szaladt a váltót egyik helyen átváltotta, minek következtében a kocsi a másik vágányra ment át, Diószegi közvetlenül a teherkocsi elé került és megbotolva, végigtért a két vágány közt. Annyi ideje azonban már nem volt, hogy felugorék a teherkocsi keresztül ment a szerencsétlen emberen, akinek a kerekek a hasát keresztül vágják, úgy, hogy nyomban meghalt.

Rémes sikolyára a mozdonyvezető megállította a vonatot, de Diószegit már csak holtan, összeroncsolt tagokkal tudták kivonszolni a kerekek alól a szerencsétlenség verőcsás helyéről.

Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, melynek részéről Mikk Vilmos és Schäfer Béa vizsgálatot indítottak. Kihallgatták a szerencsétlenség szemtanúit, Nagy János és Nemeti Lajos munkásokat, akik úgy adták elő a szerencsétlenséget, hogy az Diószegi vigyázatlansága következtében történt.

A szerencsétlenül járt munkást tegnap temették el.

— **Endrődi Sándor — a Csokonai-körnek.** Érdekes ajándékkal kedveskedett az újév alkalmából a Csokonai-körnek Endrődi Sándor a Petőfi-társaság alelnöke. Egy régi folyóirat néhány számát küldte meg, amelyek tele vannak Csokonaira vonatkozó közleményekkel. — A „Kalauz” című hetilap volt félszázaddal ezelőtt a Csokonai-kultusz-

nak oly buzgó hirdetője, hogy az 1857. évi október 24 és 31. számait jó részben Csokonainak szenteli. Van benne egy Csokonait méltató vezércikk, egy Csokonairól szóló elbeszélő költemény, egy népies novella, amelynek egyik szereplője a Somogyban bujdosó Csokonai, továbbá Csokonainak egy addig csak kéziratban ismert verse, Kiss Bálint névnapjára írt tréfás költeménye. A kör ereklétárba helyezte a becses füzetet, mint a Csokonai-kultusznak egyik régi, beszédes tanuját.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1906-ik évi orsz. betegápolási pótdó kivetési lajstrom elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t.-c. 16 §-a értelmében főló evi január hó 8-ik napjától január hó 17-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közszemlére lesznek kitéve. Miről a t. adófizető közönség oly felhívással értesítetik, hogy ezen lajstromokat említt helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyi osztálynál 15 nap alatt annálval inkább adják be, mivel az e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételét nem fogják. Egyben felhívják az adózó közönséget az 1908 évre vonatkozó teherbevallási íveknek e hó folyamán beadására.

— **Fogházra ítélt kereskedő.** Weinstein Jakab helybeli tejkereskedőnek nem egyszer gyűlt meg már a baja a hatóságokkal tejhamisítás, vagy vegyítés miatt. El is ítélték már nem egyszer, de neki mindez nem használt, mert manipulációt tovább is üzte. Így került újra a rendőrség elé a nyáron, amikor a tejbe jeget tett, idegen anyagot juttatva így a tejbe. A rendőrség tejhamisítás miatt 15 napi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre is az ítéletnek a lapokon való közzétételére ítélte, ami ellen Weinstein felebbezést jelentett be a közigazgatási bizottsághoz, mely tegnap foglalkozott az ügyvel. A bizottság főleg arra való tekintettel, hogy Weinsteinnél a tejhamisítás nem először fordult elő hosszas vita után helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, amely így jogerős lett.

— **Adakozás.** Dr. Vajda József ügyvéd lapunk u. ján 10 koronát adományozott általunk kijelölendő jó ékony célra. Mi a 10 koronát a mentő egyletnek szolgáltattuk át.

— **A titokzatos hölgy.** S. F. debreceni tanárhoz beállított tegnap egy fekete ruhába öltözött hölgy, aki feltűnő szépsége mellett, feltűnő értelmetlenséggel kezdett beszélni az elképpent tanárhoz. S. F. a titokzatos hölgy látogatását és értelem nélküli beszédét nem tudta mire magyarazni addig, amíg a hölgy el nem távozott a lakásáról. Ekkor azonban rájött a dolog nyitjára, amennyiben sajnosan tapasztalta, hogy a hölgynek eszejárásánál a kezejárása még rejtelmesebb volt, mert néhány értékes tárgyat elloptott tőle. Most a rendőrséggel együtt kutatják a titokzatos hölgyet.

— **Ismeretlen tartózkodású hadkötelesek.** A hadkötelesek összeírása alkalmával megállapították, hogy az alább felsorolt egyének mindezüdig nem jelentkeztek, tehát ezek mint teljesen ismeretlen hadkötelesek tartatnak nyilván s feltalálásuk esetén, ha elmaradásukat elfogadható indokokkal igazolni nem tudják, a védtörvény alapján szigorúan meg fogják büntetni. Eanátfogva

felkértek elsősorban a szülők és kereszt-szülők, továbbá a rokonok és a közönség, hogyha ezen hadkötelesek hollétéről, vagy esetleges elhalálozásáról tudomással bírnának, azt a katonai és illetősegi ügyosztálynál (Városház, emelet 19. szám) bejelenteni sziveskedjenek. Bogi Sándor, anyja Zsuzsanna. Fried Mór, szülei Simon, Bröder Fáni. Fülöp Sándor, szülei Jakab, Schwarz Janka. Fekete Sándor, szülei József, Kocsis Julianna. Geiger Ignác, szülei Dávid, Kacz Johanna. Gildeóra Viktor, anyja Mária. Klein József, szülei Adolf, Herzeg Eszter. Klein Mór, szülei Samu, Vacher Betti. Kapros András, szülei András, Nagy Julianna. Keresai Szilágyi Lajos, anyja Keresai Janosné, Szilágyi Sara. Lanrik Mihály, anyja Zsófia. Márton Mihály, szülei István, Jeges Julianna. Nagy Miklós, szülei Imre, Debreczeni Mária. Nagy József, anyja Erzsébet. Reichel Adolf, szülei Adolf, Dragus Teréz. Simon Zoltán, szülei István, Tóth Mária. Szilágyi István, szülei István, Bundi Zsuzsanna. Takács József, anyja Julianna. Tóth József, anyja Erzsébet. Uhrin István, szülei Márton, Steer Mária. Varga Gyula, szülei Márton, Mária. Varga Virág András, szülei András, Juhász Mária. Wessz Pál, szülei Sámuel, Löblovics Hermina. Varga Károly, szülei János, Varga Laura. Györke Imre, anyja Julianna. Óodi Sándor, szülei Sándor, H. Kovács Sara.

— **Eltűnt gyermek.** A rendőrségen tegnap bejelentette Györi Sándor, hogy Ricika József nevű 10 éves tartott gyermeke lakásáról eltűnt.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kertészek helybeli egylete által rendezett krizanthemum kiállítás alkalmával befolyt 20 korona adományt, valamint Unger Anna urnő által Vass Gyula urnál tartott estélyen összegyűjtött 4 korona 88 fillért a siketnémák javára átvettem s azt illetékes helyre juttattam; miért is fogadják fent nevezett adakozók hálás köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

— **A debreceni vendéglősök kávé-sok** ipartársulata tegnap Hauer Bertalan elnökele alatt ülést tartott, melyen az ez évben Debrecenben tartandó országos kongresszus ügyében tették meg az előleges intézkedéseket. A mentők javára az ipartársulat tagjai valamint a Szilveszter éjszakán tartott gyűjtések útján, részben önkéntes adományokból 120 korona 2 fillért szolgáltattak be Wesszprémy Zoltán főispánnak. Ehez jön a Weichinger Károly és Erős Jakab adománya. Így az összes adakozás e célra az ipartársulat vendéglős, kávé, szállodás tagjai által 220 korona.

— **Elcsipett tolvajok.** Megirtuk annak idején, Yost színházi cukrászdájából ismeretlen tolvajok pezsgőt, likört, konyakot és más inycsiklandozó italt loptak el. A károsult feljelentésére a rendőrség nyomozást indított, melynek szép eredménye is lett, amennyiben Bikfalvy Miklós rendőrbiztos a tetteseket Pócsi Gábor, Molnár László és Papp Sándor személyében kinyomozta. Átadják őket az ügyészségnek.

— **Előkelő családok** találkozó helye a „Royal” nagykávéház, ahol holnap a Magyar testvérek zenekara fényes műsorral fog szerepelni.

— **A tyuklopások szezonja.** Hogy leest a téli hó és meg inkább beállt a teli fagy, megkezdődött a kemény téli éjszakák prózai-e, az elfeltérrel kapcsolatos tyuklopások hosszúnak ígérkező sorozata. Ez a csikorgó hideg ugyanis alkalmas talaj a tyuktolvajoknak, akikről a jó meleg ágyban mélyen a jó gazdak még almokban sem merik feltételezni, hogy az embertelen hideg éjszakában a tyukszoktatás sportját üzik. Tegnap Lencsés István pénzügyi titkár óráit tölték fel és loptak el több tyukot a névtelen vállalkozók, akiknek kiderítése iránt a rendőrség most buzgódik.

— **Alföldy Károly** táncintézetében a második tanfolyam megkezdődött, beiratkozni lehet bármely időben Péterfia-utca 2 Telefon 510. sz. Bostonra magán órák is vehetők.

*Eredeti új évi szerencse malacok és tréfás tombola nyeremény tárgyak Mentze áruházában kaphatók, Kossuth-utca 4. szám.*

## Scott-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt **Köhögést és meghűlést** bármily makacs és hosszadalmas



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét a halaszt kérjük figyelembe venni.

is legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadós betegeknek is könnyebbülést szerez a

**SCOTT-féle EMULSIÓ**

feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

## A spiritiszta vivómester pöre.

**Agyonhipnotizált ügyvéd.**

**Az önműködő puska.**

— január 8.

(Fővárosi tudósítónktól.) A spiritiszta vivómester pörének szombaton félbeszakított tárgyalását tegnap folytatta a büntetőtörvényszéken dr. Tholt bíró tanácsa.

Még szombaton kihallgatták a tanuk nagyrészt, a vitás 9000 korona ügye azonban még mindig nem tisztázódott. Nagy meglepetést keltett a koronatanács, Hunyadi Pál levélnordónak a vallomása. Ő kezbesítette a 9000 koronás penzeslevelet, amelyet az ő eladása szerint Erános Izván vett kézhez, de tüstént átadta feleségének azzal, hogy zárja el; az asszony el is távozott a pénzzel. Ennek a vallomása a hitellességével megdőlt az a vád, hogy Gennári József a nagybeteg Eránosztól kicsalta a 9000 koronát.

Dr. Tholt elnök 11 órakor nyitja meg a tárgyalást. A bíróság először dr. Darvas Sándort, Erános Izván volt háziorvosát hallgatja ki.

Előzők: Mondja el, mit tud a dologról. — Erános hipnotikus állapotba jutott és mint ilyen, közte, a hipnotizált és a hipnotizáló között állandó szellemi összeköttetésben volt. Néhány évvel ezelőtt 1905-ben cukorbeteg lett. Akkor elküldtem Karisbadba. Ez volt egy évvel ísmét Karisbadban volt. Amikor visszajött, eszrevettem, hogy a hipnozist teljesen erőt vett rajta. Nem akart enni, sőt még az orvosságot sem vette be. Ha tejet itattam vele, azonnal hanyat t vet be. Ha kerdeztem tőle, hogy miért nem eszik, azt felelte, hogy a jó angyal megijította. Amikor láttam, hogy nem lehet megmenteni, közöltem a családdal, hogy meathe etten. Közvetlen halála előtt is ivott tejet és u ána az elmaradhatatlan hanytatót. Az, aki hipnotizálta, nem tudta, hogy a cukorbetegre a hipnozist életveszélyes következményekkel jár. Az utolsó időben már a laikus is tisztán láthatja, hogy Erános Izván állandó hipnotikus állapotban volt. Ha családja szemrehányásokkal illette, némán tűrte, csak akkor rezzen meg, ha a jó angyal nevét hallotta kiejteni.

Dr. Balás ügyész: Igaz az, hogy a cukorbeteg rettenetes étvágyal eszik?

Tau: Az tény, hogy szomjas állandóan.

— Ki idézte elő a cukorbetegséget?

— Nem Gennári.

— Mondta azt Erános, hogy ki hipnotizálta?

— Sohasem.

Elnök: Lehet valakit úgy hipnotizálni, hogy az illetőnek nincs róla tudomása?

— Igen. A hipnotizált önkéntelenül teljesíti a parancsokat.

Elnök (a vádlotthoz): A médium milyen módon került hipnotikus állapotba?

Gennári: A szeánszokon mindig én voltam transzban. A többi csak néző volt.

— Hát miképpen történt, hogy mégis Eránosz került transzcendens állapota?

— A szeánszokon résztvevők érdeklődésből voltak jelen. Én magam voltam hipnotizálva.

Dr. Darvas tanu: Önmagát senkinek sem hipnotizálhatja. A helyzet a szeánszokon olyan volt, hogy — tekintettel a kísérletes applombrára — Eránosz, aki ideges cukorbeteg volt, nem maradt közönyös.

Vádlott: Azt én nem tudom, hogy az én transz-állapotom a jelentevőkre milyen hatással volt. Az tény, hogy Eránosz sohasem volt médium. A szeánszokon résztvevők egyenesen követelték, hogy én legyek mindig a médium.

A védő: Mi a különbség a médium és a hipnotizőr között?

A tanu: A médium gyöngye idegzetű, míg a hipnotizőr magasán felette áll.

Dr. Darvas megesketi a bíróság.

Kövekezik Saluha Sándor tanuképpen való kihallgatása. Elmondja, hogy a Flobert puská magától való elsülése svindli volt. Észrevette, hogy a ravasz föl van huzva, a fegyverben golyó nélküli patron van és, hogy a ravaszra egy hosszú cérnaszál van erősítve.

Az ügyész: Tudott ön arról, hogy Eránosz ezelőtt mástól évről milyen összeköttetésben volt Gennárijával?

A tanu: Nem.

A vádlott: Az nem igaz, hogy a flobertpuska ravaszára cérnaszálat erősítettem. Az lehet, hogy a szöveg akart tréfát csinálni. Ennek a bizonyítására elmondok itt egy esetet. Egy ízben a vádlóteremben beszélgettem Bayval és a feleségével amikor egy vivőkesztyű esett az előttünk lévő asztalra, azután a keztyű végigszállt a szobában. Utána néztünk a különös dolognak s ekkor kiderült, hogy a szolgálka követett el rossz vicet a szomszédos szobában.

A bíróság a tanutól kiveszi az esküt.

Lau-ch Béla, Gennári szolgálja többször látta, hogy Bay túrkorításos levelet bön-gészett.

Az elnök: Igaz az, hogy ön fűzött cérnaszálat a puskára?

A tanu: Nem. Gennári azonban mondta nekem, hogy a puská magától elsült. Persze ezt csak nekem mondta (Derűltég)

Az elnök: Hát a kesztyűvel való eset hogy történt?

A tanu: Az igaz, hogy tréfából én ráncigáltam a kesztyűt.

— Résztvevett maga a szeánszokon?

— Nem. Nem is hiszek a szellemekben.

A bíróság a szolgát is megesketi.

**Gennárit felmentették.**

Késő este kapjuk fővárosi tudósítónk telefonjelentését, mely szerint a törvényszék Gennári vádlottat az ellene emelt vádak és azok következményei alól felmentette.

## Mulatságok.

**Eldorádó a Bika disztermében.**

A jótékony négyzet Eldorádó estélye iránt óriási érdeklődés mutatkozik helyben és a vidéken, a Bika terme szűknek fog bizonyulni a nagy társaság befogadására. A rendezőség fáradságot nem kímélve azon működik, hogy az estély minél fényesebb és szórakoztatóbb legyen. A terem díszítése, villannyal világítva olyan nagyszerű lesz, amilyen még nem volt Debreczenben. S hogy azok is megláthassák, akik az estélyen nem vehetnek részt, a rendezőség úgy intézkedett,

hogy előtte való nap 10-én d. u. 3-8-ig 20 filléres belépti díj mellett látható lesz a terem. A kik jelmében szándékoznak részt venni az estélyen, kéretnek azt akár levélben, akár személyesen Fráter Erzsébet urnőnek, (Kossuth-utca 36) bejelenteni, hogy a menü-hez beoszthatók legyenek. Továbbá kéretnek azon szíves adakozók, kik italt vagy ételneműket ígértek, adományukat az estély napján, január 11-én, d. u. 4 órától kezdve a Bika nagytermébe küldeni. Jegyek Molnár Ferenc ur Piac-utcai üzle ében kaphatók. — Az estély kezdete 8 órakor.

**Köszönetnyilvánítás.** A Petőfi dalkör által 1908. január 4 ikén a Bika disztermében rendezett tea-estély alkalmával, a Petőfi szerleg alap javára felülfizettek Bulyovszky Lita 25 kor., Lestyán Adorján 10 kor., Komlóssy A. ihur, Komlóssy Lajos, Kontsek Kornei és Szepe Ödön 5-5 kor., N. N. 4 kor., Balint Sandorné 3 kor., özv. Nadudvari Ferencné és Simon Ambruzsné 2-2 kor., Gavrik Mislós, ifj. Kovács János, Hegedüs Károlyné, ifj. Miszti Lajos, Nagy Istvánné, Nagy Lajos és Péntes Imre 1-1 kor. együtt 73 korona. Ugy ezen felül írtésekért, valamint az esély sikerének előmozdításában olyan élenk részvett közreműködőknek, ezek között dr. Varga Lajosné és Borusz Béláné elnökléte alatt alakult hölgybizottsági tagoknak, azután Báthory Mária kisasszonynak, szin ársulatunk közkedvelt művésznőjének, a fityóttáncban közreműködött urleányoknak és a tánc betanítóinak általában minden közreműködőnek hálás köszönetemet nyilvántom. Debreczen, 1908. január 6. Márton Gyula, Petőfi dalkör pénztárnoka.

## Kossuth Ferenc levele.

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ“ bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szíves nekem három üveggel küldeni.”

Kossuth Ferencz.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

## „Indaszesz“

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Udit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyurókenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagzsagatás és mindennemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „Indaszesz“ össze nem tévesztendő közönséges sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „Indaszesz“ székelyhavasi gyógyfűvekből előállított és hatásában felülmulhatatlan gyógyfű sósborszesz. Egy üveg székelyhavasi „INDASZESZ“ fölér 10 üveg közönséges sósborszeszszel.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben minden gyógyszertárban. Debreczenben: Bán Kálmán, Balogh M., Barta Ferenc, Dávid Zoltán, Deutsch Albert, Grünberger és Glück, Hernádi Pál, Jóna János, Jóna és Józsa, Káldor és társa, Konsek Géza, Kohn Henrik, Lindenfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Mogyorossy Győző, Váray József, Roth Antal cégeknél. 1147

## Távirat és telefon.

**A csongradi megyei választás ellen.**

Csongrád, január 7. Huszonegy városi képviselő felebbezést nyújtott be a megyei választások ellen. Szerintük a tisztújítás ravasz fondorlattal, erőszakoskodásokkal történt meg.

## Az új bán.

Budapest, január 7. A mai minisztertanácson, mely délután két óráig tartott teljes megállapodás történt a kormány és Rauch közt. Az új bán csütörtökön teszi le az esküt, kinevezése pedig pénteken jelenik meg a hivatalos lapban.

## Megtamadott uriaő.

Késmárk, január 8. Özv. Grünne, iteni tekintélyes gazdag urasszony leányát ma fényes nappal megtámította egy ismeretlen fiatalember a 16. sz. deépületben s ki akarta rabolni, pénzt sejtven a leánynál. A leány elmenekült, a fiatalember pedig, mikor le akarták tartóztatni — főbe lőtte magát.

## Öngyilkosság a pénzügy-minisztériumban.

Budapest, január 7. Szenzációs öngyilkosság történt ma délelőtt a pénzügyminisztériumban, ahol Blaskovics Zdenko pénzügyminiszeri segédtitkár hivatalos szobájában öt lövéssel agyonlőtte magát. Délelőtt referált főnökének egyes aktákról s ezután hivatalos szabájába ment, ahol egy ideig még dolgozott. A nagy dörrenésre összeszaladtak hivatalnoktársai, de mire szobájába értek, már holtan feküdt íróasztala előtt a földön. Az öngyilkos Magyarország egyik legelőkelőbb családjának sarja.

Budapest, január 8. A vizsgálat megállapította, hogy Blaskovics miniszteri s. titkár öngyilkosságának oka a kártyaszzenvedély volt. Utóbb tetemes összegű veszteségei voltak s miután anyagilag teljesen tönkrement, azért választotta megváltásként a halált.

## Halál a tárgyaló teremben.

Kecskemét, január 7. Kálmán Péter törvényszéki bíró ma délelőtt a tárgyalóteremben hirtelen rosszul lett, néhány perc múlva meghalt. Halála általános részvételt kelt.

## Közgazdaság.

### Áru- és értéktőzsde.

— január 7. —

#### A határidőüzlet.

A határidőüzlet eleinte lanyhán kezdett, később fedezésekre javult, a forgalom mérsékelt maradt.

#### Budapesti gabonátőzsde.

5-10 fillérrel olcsóbb áron elkelt 12,000 mm. buza (50 kilogrammonként).

Rozs 5 fillérrel drágább, zab, tengeri változatlan.

	Kezdete	Változás
Buza áprilisra 1908	1269	1278-1275
Buza októberre	1046	1049-1046
Rozs áprilisra	1137	1139-1135
Rozs októberre	929	930-925
Zab áprilisra	—	—
Zab októberre	829	830-828
Tengeri májusra	713	715-714

## Felhivatnak

a „Debreczen“ hirlap kiadó vállalat részvénytársaság tagjai, utalással az alapszabály 7. §-ában foglalt jog következményekre, — hogy részvényeiknek már lejárt harmadik részletét a társaság pénztárosának dr. Hódy Béla urnak szabályszerű nyugtájára 1908 január 15-ig fizessék be.

**Az igazgatóság.**

17-1908. sz.

**Árlejtési hirdetmény.**

Az „Alsó Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat“ taktaközi szabályozási munkálataival kapcsolatosan, az 55. számú tiszadobi átvágás feliszapolt hold kanyarja Tiszalucz-Sajókesznyéten közötti, mintegy 8 kilométer hosszú szakaszának terv szerint való kimélyítésére, illetőleg 500 m. fenékszélességű vezéresatornának kotrással való kiemelésére ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A mozgósítandó és a kotrógép oldal kiürítője által a vezéresatorna két oldalára deponálandó föld tömege mintegy 42,000 m<sup>3</sup>.

Ezen munkálatra vonatkozó és egykoronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok legkésőbb f. évi február hó 10-én déli 12 óráig nevezett társulat igazgatóságához (Debreczen, Széchenyi-utca 46.) nyújtandók be. Később érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bányapénz vagy óvadékképes értékpapír esatolandó. A munkálatra vonatkozó tervezet, általános és részletes feltételek a társulat főmérnökénél tekinthetők meg, ugyanott a hivatalos órák alatt a szükséges felvilágosítások megadatnak.

Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlattevő a terveket, előmérteket, az általános és részletes feltételeket, valamint a helyi viszonyokat teljesen ismeri.

Az ajánlatok feletti döntésre hivatott építési bizottság fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt szabadon választ, esetleg az ajánlatok mellőzésével a munka biztosítása iránt más uton intézkedik.

Kelt Debreczen, 1908 január 4. 1253

A társulat igazgatózága.



20,086-1907. sz.

**Szarvasmarha eladás.**

A város gazdasági törzsgulyájából 6 darab bika és 2 darab ökör a folyó 1908. évi január hó 13. napi országos baromvásárban délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen fog eladni, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak.

A bikák és ökrök a város epreskerti telepén előzetesen megtekinthetők.

Debreczen, 1908 január hó 8. 1250

Városi Tanács.

**Dávidházy Kálmán és Társa**

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legújabb berendezett

**dobozgyárunkat,**

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukrárszati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók. 617

**Árverési hirdetés.**

A debreceni ref. collégium tulajdonához tartozó, a debreceni 988. számú telekjegyzőkönyvben 5709. hrsz. alatt felveit 13 hold 96 □ öl területű ondódi föld 10,400 korona kikiáltási árban, -- továbbá a debreceni 2393. számú telekjegyzőkönyvben 2530. hrsz. felveit József kir. herc. g. u. 42. sorsz. a házastelek 30 000 korona kikiáltási árban, az ugyanazon telekjegyzőkönyvben 8199. hrsz. a felveit 10 hold 778 □ öl területű ondódi föld 8000 kor. kikiáltási árban -- végül az ugyanazon telekjegyzőkönyvben 8735. hrsz. a foglalt 11 hold 1312 □ öl ujosztású föld 5000 korona kikiáltási árban árverés alá boesattatnak. Árverés megtartá ára a collegium háznagyi hivatalában 1908. évi február hó 27-ik napjának d. u. 3 órája kitűzetik. Árverelni szándékozók kötelesek az árverés kezdetén a becsárnak 10%-át bányapénzzel a háznagyi hivatalban letenni. Az árverés csak a collegium gazdasági tanácsának és az egyházkerület közgyűlésének jóváhagyása után emelkedik jogerőre. Az árverés többi feltételei a háznagyi hivatalban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kelt Debreczenben 1908. évi január 5. 1255

Collégiumi gazdasági tanács.

**Haszonbérleti árverés.**

A debreceni ref. collegium tulajdonához tartozó Széchenyi u. 27. és 29. sorsz. a. házasteleknek 6 hold 138 □ és 8 hold 436 □ öl ondódi földjei, továbbá néh. Miklóssy Mózes által a collégiumnak hagyott 37 hold 310 □ öl ondódi tanya föld, a banki pusztán levő 22 hold 1490 □ öl collégiumi kaszáló; végül a kótsi pusztán levő 228 hold 1423 □ öl tanya birtok az 1908. évi október 1-től számított hat egymást követő évre a collegium háznagyi hivatalában 1908. évi február 27-én d. u. 4 órakor megtartandó árverésen haszonbérbe adatnak. Az árverés egyéb feltételei a collegium háznagyi hivatalában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Debreczen, 1908. évi január 5-én.

1254 Collégiumi gazdasági tanács.

Használatunk kizárólag

minden jobb faszor- és dí-  
váltáru kereskedésben.

Bocskay-Crémét,

mely felülmulja az összes ilyen gyártmányokat.

❖ ❖ ❖ Nem talál sehol ❖ ❖ ❖

oly választékot őszi és téli  
**KEZTYÜKBEN**

s é r v k ö t ő k, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

**Schön Sándor**

kesztyü, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN,  
Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

772

